

การบูรณาการการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษากับเป้าหมายการพัฒนา
ที่ยั่งยืน (SDGs)

Integrating School Safety Management with the Sustainable Development
Goals (SDGs)

ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์^{1*} นิษฐ์ธรา พิระชัยภาวงศ์² และขวัญสุดา วงษ์แหยม²

โรงเรียนพรตพิทยพยัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2¹

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2²

Siwapat Bamrugsetthapong^{1*} Nitta Peerachaipawong²

and Khwansuda Wongyaem²

Protpittayapayat School, The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, Thailand¹

The Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2, Thailand²

*Corresponding Author E-mail: siwapatb@gmail.com

การบูรณาการการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ศิวาพัชญ์ บำรุงเศรษฐพงษ์ นิษฐ์ฐา พิระชัยภาวงศ์ และขวัญสุดา วงษ์แหยม
โรงเรียนพรตพิทยพยัต สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2

บทคัดย่อ

ความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่เอื้อต่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน บทความนี้มุ่งเสนอกรอบการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนไทยให้เป็น “ระบบประจำ” ที่ตรวจสอบได้และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยสังเคราะห์กรอบ Comprehensive School Safety Framework (CSSF) เข้ากับมาตรการ “3 ป” ได้แก่ การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม ครอบคลุมความเสี่ยงสี่มิติหลัก คือ กายภาพ สังคม-พฤติกรรม สุขภาพ และดิจิทัล ภายใต้บริบทยุคดิจิทัล การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และโลกหลังโควิด กรอบดังกล่าวนำเสนอแนวทางเชิงปฏิบัติที่ใช้ได้จริง อาทิ การจัดทำทะเบียนความเสี่ยง ระบบรายงานเหตุไม่พึงประสงค์ ช่องทางรายงานลับ และการซ่อมอพยพประจำภาคเรียน โดยยึดหลักการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) พร้อมทั้งพัฒนาระบบเชื่อมโยง “4 กลุ่มภัย มาตรการ 3 ป SDGs หน่วยงานรับผิดชอบ และตัวชี้วัด (KPI)” เพื่อให้โรงเรียนสามารถแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ผลการวิเคราะห์ชี้ว่าแนวทางนี้ช่วยลดเหตุอันตรายและความรุนแรงยกระดับสุขาภิบาลและความพร้อมรับภัยพิบัติ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมและคุณภาพการเรียนรู้ และสนับสนุนให้โรงเรียนรายงานความก้าวหน้าตาม SDG 3, 4, 11 และ 16 ได้อย่างโปร่งใส เทียบเคียงได้ และยั่งยืน โดยมี “วัฒนธรรมความปลอดภัย” เป็นรากฐานร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และเครือข่ายท้องถิ่น

คำสำคัญ : ความปลอดภัยในสถานศึกษา, การพัฒนาที่ยั่งยืน, การบริหารจัดการ, เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, วัฒนธรรมความปลอดภัย

ABSTRACT

School safety is a fundamental condition for quality learning and sustainable social development. This article proposes a framework for managing safety in Thai schools as a “systematized practice” that is verifiable and aligned with the Sustainable Development Goals (SDGs). The framework synthesizes the Comprehensive School Safety Framework (CSSF) with the Ministry of Education’s “3 P measures” Prevention, Promotion, and Suppression covering four major dimensions of risk: physical, socio-behavioral, health, and digital. It addresses contemporary challenges including the digital era, climate change, and the post-COVID context. Practical components are emphasized, such as establishing a risk register, developing incident reporting and confidential reporting systems, conducting regular evacuation drills, and integrating review cycles through PDCA, all in compliance with personal data protection (PDPA). A matrix linking the “four risk groups, 3P measures, SDGs, responsible units, and key

performance indicators (KPIs)” is developed to translate policy into routine school practices. The analysis indicates that this approach reduces accidents and violence, enhances sanitation and disaster preparedness, strengthens participation and learning outcomes, and enables schools to transparently report progress toward SDG 3, 4, 11, and 16 in a comparable and sustainable manner. At its core, the framework fosters a “safety culture” shared among administrators, teachers, students, parents, and local networks.

Keywords : School Safety, Sustainable Development, Management, SDGs, Safety Culture

บทนำ

ความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจในระดับนโยบายและการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากโรงเรียนเป็นพื้นที่ที่มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากใช้ชีวิตประจำวันอยู่เป็นเวลานาน การเรียนรู้และการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและปราศจากความเครียด ความปลอดภัยจึงไม่ใช่เพียงประเด็นด้านกายภาพ เช่น อาคารเรียนที่มั่นคงหรือสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยอุบัติเหตุ แต่ยังคงครอบคลุมถึงมิติทางสังคม พฤติกรรม สุขภาพ และโลกดิจิทัล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) การสร้างโรงเรียนที่ปลอดภัยจึงเป็นรากฐานสำคัญที่เอื้อต่อคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของทั้งนักเรียนและครู

อย่างไรก็ตาม บริบทโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษามีความซับซ้อนมากขึ้น ในยุคดิจิทัล (Digital Era) แม้เทคโนโลยีจะเป็นโอกาสในการเรียนรู้ แต่ก็สร้างความเสี่ยงใหม่ ๆ ไม่ว่าจะเป็นการกลั่นแกล้งทางออนไลน์ (Cyberbullying) การรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงการเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสม (Livingstone et al., 2017) ขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ได้ทำให้สถานศึกษาหลายแห่งต้องเผชิญกับภัยพิบัติที่รุนแรงและถี่ขึ้น เช่น น้ำท่วม พายุ และมลพิษ PM2.5 ที่ส่งผลต่อสุขภาพนักเรียน (UNICEF Thailand, 2024) นอกจากนี้ สถานการณ์หลังโควิด-19 (Post-COVID Era) ได้สะท้อนให้เห็นความจำเป็นในการปรับตัวของโรงเรียน ทั้งด้านมาตรการสาธารณสุข การจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และการดูแลสุขภาพจิตของผู้เรียนซึ่งได้รับผลกระทบจากการเรียนออนไลน์และความไม่แน่นอนของวิถีชีวิต (World Health Organization, 2022)

การจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาในปัจจุบันจึงไม่เพียงแต่เป็นมาตรการเฉพาะหน้า แต่ยังต้องเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งสะท้อนมิติการพัฒนาที่ครอบคลุมทั้งสุขภาพ การศึกษา ความยั่งยืนของเมือง และความยุติธรรม โดยเฉพาะ SDG 3 สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ที่เน้นการป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพ SDG 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ ที่ชี้ให้เห็นว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อโรงเรียนมีความปลอดภัย SDG 11 เมืองและชุมชนที่ยั่งยืน ที่ตระหนักว่าโรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่ต้องรองรับภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และ SDG 16 สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง ที่เน้นการสร้างวัฒนธรรมสันติและการคุ้มครองสิทธิเด็กในโรงเรียน (United Nations, 2015; UNESCO, 2017)

ดังนั้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายแนวทางการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาในมิติต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับ SDGs พร้อมทั้งตั้งคำถามหลักว่า การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างไรให้ครอบคลุมต่อภัยรูปแบบใหม่ การบูรณาการมาตรการความปลอดภัยกับเป้าหมายการ

พัฒนาที่ยั่งยืนจะช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตนักเรียนได้อย่างไร และผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชนควรมีบทบาทร่วมกันอย่างไรในการสร้างโรงเรียนที่ปลอดภัยและยั่งยืน

เนื้อหา

แนวคิดและกรอบการวิเคราะห์

ความปลอดภัยในสถานศึกษาครอบคลุมมากกว่าการป้องกันอุบัติเหตุและภัยพิบัติ หากหมายรวมถึง การปกป้องสิทธิเด็ก การส่งเสริมสุขภาพ การลดความรุนแรง และการคุ้มครองผู้เรียนในโลกดิจิทัล โดยพิจารณาอย่างบูรณาการในมิติกายภาพ จิตสังคม สุขภาพ และดิจิทัล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564; UNESCO, 2017; Livingstone et al., 2017) บทความนี้ยึดกรอบ Comprehensive School Safety Framework (CSSF) ที่เน้นสิ่งก่อสร้างปลอดภัย การจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน และการเรียนรู้เพื่อลดความเสี่ยง ร่วมกับมาตรการ “3 ป” ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม เป็นแกนวิเคราะห์หลัก (UNESCO, 2017; กระทรวงศึกษาธิการ, 2564)

เมื่อพิจารณามิติของความปลอดภัยในสถานศึกษา สามารถแบ่งออกได้หลายด้าน ได้แก่ ความปลอดภัยด้านกายภาพ เช่น อาคารเรียนที่มั่นคงและระบบป้องกันอัคคีภัย ความปลอดภัยด้านจิตใจและสังคม เช่น การลดความรุนแรงและการป้องกันการกลั่นแกล้ง ความปลอดภัยด้านสุขภาพที่ครอบคลุมทั้งการป้องกันโรค สุขอนามัยพื้นฐาน และการดูแลสุขภาพจิต ตลอดจนความปลอดภัยด้านดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัย การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล และการป้องกันการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Livingstone et al., 2017; กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) การทำความเข้าใจความปลอดภัยในหลายมิติทำให้เห็นถึงความซับซ้อนและความท้าทายที่โรงเรียนจำเป็นต้องเผชิญในการบริหารจัดการ

ในบริบทไทย กรอบ CSSF ถูกปรับใช้ควบคู่มาตรการ “3 ป” ของกระทรวงศึกษาธิการ โดย “ป้องกัน” เน้นการลดปัจจัยเสี่ยงเชิงกายภาพและสภาพแวดล้อม “ปลูกฝัง” มุ่งทัศนคติและทักษะชีวิตผ่านหลักสูตร/กิจกรรม และ “ปราบปราม” คือ การบังคับใช้ระเบียบ กฎหมาย และการเยียวยาเมื่อต้องจัดการเหตุ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564; UNESCO, 2017) ในระดับนโยบาย กรอบ SDGs (United Nations, 2015) ทำหน้าที่ชี้วัดผลลัพธ์ของความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างสัมพันธ์กัน ได้แก่ สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี (SDG 3) คุณภาพการศึกษา (SDG 4) เมืองและชุมชนยั่งยืน (SDG 11) และสันติภาพ สถาบันที่เข้มแข็ง (SDG 16) ซึ่งเป็นกรอบรายงานความก้าวหน้าโรงเรียนสามารถเชื่อมโยงตัวชี้วัดของตนได้โดยตรง (UNICEF Thailand, 2024)

ทั้งคู่มือความปลอดภัยสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) นโยบายของ UNICEF ว่าด้วยการยุติความรุนแรงในโรงเรียน (UNICEF, 2021) และกรอบ CSSF (UNESCO, 2017) ต่างย้ำว่าการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และการปลูกฝัง “วัฒนธรรมโรงเรียนปลอดภัย” คือ หัวใจของการลดความเสี่ยงและเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นมิตรต่อเด็ก

จากนิยามและกรอบ CSSF ควบคู่มาตรการ “3 ป” และการจัดวางไว้ภายใต้ SDGs ข้างต้น เมื่อนำมาพิจารณาความเสี่ยงเชิงประจักษ์ในโรงเรียนไทย สามารถจัดกลุ่มภัยสำคัญที่สถานศึกษาต้องเผชิญได้ 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

กลุ่มภัยในสถานศึกษาและผลกระทบ

สถานศึกษาถือเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อภัยหลากหลายรูปแบบซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงปลอดภัยของนักเรียนและครู การวิเคราะห์ภัยในโรงเรียนสามารถจำแนกได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ซึ่งมีลักษณะและผลกระทบแตกต่างกันออกไป

ภัยด้านกายภาพ อันได้แก่ปัญหาอาคารเรียนที่เสื่อมสภาพและอาจเกิดอันตรายจากการชำรุดทรุดโทรม อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นจากการใช้พื้นที่การเรียนการสอนและกิจกรรมภายในโรงเรียน รวมถึงปัญหาการจราจรหน้าสถานศึกษาที่เป็นปัจจัยสำคัญของการเกิดอุบัติเหตุ นอกจากนี้ยังรวมถึงภัยพิบัติทางธรรมชาติที่มีแนวโน้มรุนแรงและเกิดบ่อยขึ้น เช่น น้ำท่วมและแผ่นดินไหว ตัวอย่างเช่น รายงานของ UNESCO (2017) ได้ย้ำว่าประเทศกำลังพัฒนาหลายประเทศ รวมทั้งประเทศไทย มักมีโรงเรียนจำนวนมากที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติ ทำให้ต้องมีมาตรการด้านโครงสร้างพื้นฐานที่ปลอดภัยและการซักซ้อมแผนการอพยพอย่างต่อเนื่อง ภัยกลุ่มนี้เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อที่ 11 ซึ่งว่าด้วยเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน โดยตระหนักว่าโรงเรียนในฐานะศูนย์กลางของชุมชนจำเป็นต้องมีระบบการจัดการภัยพิบัติและความปลอดภัยเชิงโครงสร้างที่ได้มาตรฐาน

ภัยด้านสังคมและพฤติกรรมสะท้อนปัญหาจากความสัมพันธ์มนุษย์ เช่น การกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ยาเสพติด และการคุกคามทางเพศ ซึ่งกระทบทั้งสุขภาพและผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ รายงานของ UNICEF (2021) ย้ำว่าการยุติความรุนแรงในโรงเรียนต้องอาศัยระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและช่องทางรายงานเหตุที่ปลอดภัย ขณะเดียวกัน โรงเรียนควรใช้ข้อมูลจากการสำรวจระดับประเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพของนักเรียนเป็นฐานติดตามแนวโน้มอย่างสม่ำเสมอ เช่น สัดส่วนการถูกรังแก การทะเลาะวิวาท อาการซึมเศร้า/เครียด และการขาดเรียนด้วยเหตุไม่ปลอดภัย เพื่อนำมาตั้งค่าอ้างอิง (Baseline) กำหนดเป้าหมายการลดความเสี่ยง และป้อนกลับเข้าสู่วงจร PDCA ของโรงเรียน โดยควร แยกวิเคราะห์ตามช่วงชั้น/เพศ/กลุ่มเปราะบาง และปฏิบัติตาม PDPA ในการจัดเก็บ/ใช้ข้อมูล

ด้านสุขภาพและโรคระบาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ส่งผลให้โรงเรียนทั่วโลกต้องปิดการเรียนการสอนและหันไปสู่วิธีการเรียนออนไลน์ ผลกระทบดังกล่าวไม่เพียงแต่กระทบต่อคุณภาพการเรียนรู้ แต่ยังส่งผลโดยตรงต่อสุขภาพจิตของนักเรียนอีกด้วย องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2022) ระบุว่านักเรียนจำนวนมากประสบปัญหาความเครียด ความวิตกกังวล และภาวะซึมเศร้าจากการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนอย่างกะทันหัน นอกจากนี้ปัญหาสุขอนามัยพื้นฐาน เช่น อาหารกลางวันที่ไม่มีคุณภาพ น้ำดื่มที่ไม่สะอาด และห้องน้ำที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ก็ยังคงเป็นปัญหาที่พบในหลายโรงเรียนในประเทศไทย (UNICEF Thailand, 2024) ภัยกลุ่มนี้เชื่อมโยงกับ SDG 3 ซึ่งตอกย้ำว่าการศึกษามีคุณภาพได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีสุขภาพที่แข็งแรงและได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม

ภัยด้านดิจิทัลและไซเบอร์ ซึ่งเป็นภัยรูปแบบใหม่ที่เกิดขึ้นตามการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและการใช้สื่อออนไลน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ปัญหาที่พบบ่อย ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางออนไลน์ หรือไซเบอร์บูลลี่ การล่อลวงทางเพศผ่านสื่อดิจิทัล การรั่วไหลของข้อมูลส่วนบุคคล และการเข้าถึงสื่อที่ไม่เหมาะสม รายงานของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2565) พบว่าเยาวชนไทยจำนวนมากเคยประสบกับภัยไซเบอร์ในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะการถูกกลั่นแกล้งและการถูกล่อลวงทางออนไลน์ งานวิจัยของ Livingstone et al. (2017) ยังย้ำว่าการคุ้มครองข้อมูลและสิทธิความเป็นส่วนตัวเป็นส่วนตัวของเด็กและเยาวชนในโลกดิจิทัลกำลังเป็นประเด็นที่ท้าทายไปทั่วโลก ภัยกลุ่มนี้สะท้อน

ความสำคัญของ SDG 4 ที่เน้นการศึกษาที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัล และ SDG 16 ที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องสิทธิและเสรีภาพในสังคม

ภาพรวมดังกล่าวชี้ชัดว่าความเสี่ยงของโรงเรียนมีลักษณะซับซ้อน คร่อมทั้งโครงสร้างพื้นฐาน พฤติกรรมมนุษย์ สุขภาพ และเทคโนโลยีดิจิทัล การจัดการจึงไม่อาจดำเนินแบบแยกส่วน หากต้องอาศัยระบบบริหารที่กำหนดบทบาทชัดเจน มีกระบวนการประเมินความเสี่ยงและติดตามผลต่อเนื่อง และใช้เทคโนโลยีสนับสนุนอย่างเหมาะสม ซึ่งจะอธิบายในหัวข้อถัดไป

การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา

การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาคือการทำงานเชิงระบบที่กำหนดบทบาทขององค์กร กระบวนการ และเทคโนโลยีอย่างสอดประสาน จุดตั้งต้นคือการมีคณะกรรมการความปลอดภัยระดับสถานศึกษาตามแนวทางของกระทรวงศึกษาธิการ (2564) จัดทำทะเบียนความเสี่ยง (Risk Register) ครอบคลุม 4 กลุ่มภัย วางแผนปฏิบัติการแบบ PDCA (Plan-Do-Check-Act) ซ้อมอพยพและซักซ้อมบทบาทตามแผน และมีช่องทางรายงานเหตุไม่พึงประสงค์/เหตุความรุนแรงแบบไม่เปิดเผยตัวตนเพื่อคุ้มครองผู้เรียน (UNESCO, 2017; UNICEF, 2021)

ในระดับโครงสร้าง การบริหารจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนไทยส่วนใหญ่ยึดตามแนวนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดทำ “แผนความปลอดภัย” ซึ่งมีการแบ่งบทบาทและความรับผิดชอบชัดเจนตั้งแต่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ฝ่ายปกครอง ไปจนถึงสภานักเรียนและผู้ปกครอง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564) ผู้อำนวยการโรงเรียนทำหน้าที่กำหนดนโยบายและขับเคลื่อนกลไกหลัก ส่วนครูและบุคลากรมีบทบาทในการดำเนินมาตรการและดูแลนักเรียน ขณะที่ผู้ปกครองและชุมชนเป็นภาคีเครือข่ายที่ร่วมสนับสนุน การจัดโครงสร้างเช่นนี้สะท้อนแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management)

ในเชิงกระบวนการ โรงเรียนจำนวนมากได้ปรับใช้ขั้นตอนการจัดการความเสี่ยงในลักษณะเป็นวงจร โดยเริ่มจากการประเมินความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ ทั้งกายภาพ สังคม สุขภาพ และดิจิทัล จากนั้นจึงจัดทำแผนปฏิบัติการที่ตอบสนองต่อผลการประเมิน เช่น แผนการซ้อมแซมอาคาร การซ้อมหนีไฟ แผนเฝ้าระวังนักเรียนกลุ่มเสี่ยง การเสริมสร้างสุขอนามัย หรือมาตรการควบคุมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เมื่อแผนถูกนำไปปฏิบัติ โรงเรียนยังต้องมีการติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง (UNESCO, 2017) การใช้วงจรการบริหารลักษณะนี้มีลักษณะคล้ายกับวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) ที่นิยมใช้ในเชิงบริหารจัดการ และช่วยทำให้การจัดการความปลอดภัยไม่ใช่เพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป็นการพัฒนาที่มีความต่อเนื่อง

นอกจากกระบวนการบริหารเชิงระบบแล้ว ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งคือการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสนับสนุนการบริหารความปลอดภัย โรงเรียนจำนวนมากในประเทศไทยได้เริ่มนำระบบกล้องวงจรปิดที่เชื่อมโยงกับเครือข่ายดิจิทัลมาใช้เพื่อการเฝ้าระวัง การติดตั้งระบบสัญญาณแจ้งเตือนภัยอัตโนมัติ การใช้ IoT เพื่อตรวจสอบสภาพแวดล้อมอาคารเรียน และการพัฒนาแอปพลิเคชันที่ใช้ในการติดตามความปลอดภัยของนักเรียน (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2565) งานวิจัยในต่างประเทศยังสะท้อนให้เห็นถึงการนำปัญญาประดิษฐ์มาประยุกต์ใช้ เช่น การวิเคราะห์ข้อมูลการเข้าออกโรงเรียนหรือการ

ตรวจสอบพฤติกรรมออนไลน์ของนักเรียนเพื่อป้องกันการกลั่นแกล้ง (Livingstone et al., 2017) เทคโนโลยีเหล่านี้ช่วยให้โรงเรียนสามารถตรวจจับและรับมือกับภัยต่าง ๆ ได้รวดเร็วและแม่นยำมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีโครงสร้างและเทคโนโลยีที่ดี แต่การบริหารจัดการความปลอดภัยจะไม่เกิดผลสำเร็จหากขาดการสร้าง “วัฒนธรรมความปลอดภัย” (Safety Culture) ภายในโรงเรียน วัฒนธรรมนี้หมายถึงการที่นักเรียน ครู และบุคลากรทุกคนมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับความปลอดภัยเป็นเรื่องปกติในชีวิตประจำวัน เช่น การปฏิบัติตามกฎระเบียบ ความรับผิดชอบต่อเพื่อนร่วมชั้น การรายงานเมื่อพบเหตุผิดปกติ กรอบการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ (2564) ซึ่งบทบาทคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษาและกลไกการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ ขณะที่แนวทางของ UNICEF (2021) เน้นการเสริมทักษะสังคม-อารมณ์และการรายงานเหตุโดยไม่เปิดเผยตัว (Confidential Reporting) เพื่อลดความรุนแรงในโรงเรียนอย่างยั่งยืน

กล่าวโดยสรุป การบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่ต้องทำงานแบบบูรณาการ ครอบคลุมทั้งโครงสร้างการบริหาร กระบวนการวางแผนและประเมินผล การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และที่สำคัญคือการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยร่วมกัน หากโรงเรียนสามารถดำเนินการเหล่านี้ได้อย่างต่อเนื่อง จะนำไปสู่การสร้างพื้นที่เรียนรู้ที่ปลอดภัยและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนในหลายมิติ ทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา ชุมชน และสถาบันที่เข้มแข็ง เมื่อระบบบริหารเดินหน้าอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลจากการติดตามผลจะเชื่อมตรงเข้าสู่กรอบเป้าหมาย SDGs ในมิติสุขภาพ การศึกษา เมืองยั่งยืน และสันติภาพ ทำให้โรงเรียนรายงานความก้าวหน้าได้เป็นรูปธรรม

การเชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ผลลัพธ์ของการจัดการความปลอดภัยสะท้อนสู่ SDGs ผ่านตัวชี้วัดที่ตรวจสอบได้ เช่น SDG 3 ลดอัตราขาดเรียนจากเจ็บป่วยและเพิ่มสัดส่วนโรงเรียนผ่านเกณฑ์สุขภาพโลก (World Health Organization, 2022; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565) SDG 4 เพิ่มการมีส่วนร่วมการเรียนรู้และการคงอยู่ในระบบ (UNICEF, 2021) SDG 11 เสริมความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานและแผนอพยพของโรงเรียนในฐานะศูนย์พักพิงชุมชน (UNICEF Thailand, 2024) และ SDG 16 ลดเหตุความรุนแรง/กลั่นแกล้งด้วยระบบรายงานเหตุและมาตรการวินัยที่เป็นธรรม

เมื่อพิจารณาในมิติของ SDG 3 ซึ่งว่าด้วยสุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดี การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับการดูแลสุขภาพกายและใจของนักเรียน การมีมาตรการป้องกันโรค การสร้างสุขอนามัยที่เหมาะสมในโรงเรียน รวมถึงการจัดการเมื่อเกิดโรคระบาดอย่างโควิด-19 เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีวิตในโรงเรียนได้อย่างปลอดภัยและมีสุขภาวะที่สมบูรณ์ การศึกษาไทยเองมีกรณีตัวอย่าง เช่น การจัดโครงการอาหารกลางวันและนมโรงเรียน ซึ่งไม่เพียงช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางโภชนาการ แต่ยังเป็นมาตรการสำคัญที่สะท้อนการเชื่อมโยงระหว่างความปลอดภัยด้านสุขภาพกับคุณภาพชีวิตของผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565)

ในมิติของ SDG 4 การศึกษาที่มีคุณภาพ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยเป็นเงื่อนไขพื้นฐานของผลสัมฤทธิ์และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน เอกสารนโยบายของ UNICEF (2021) ระบุว่า การลดความรุนแรงและการกลั่นแกล้งในโรงเรียนควบคู่ทักษะทางสังคมและอารมณ์ (SEL) ช่วยเพิ่มความไว้วางใจต่อครูและโรงเรียน ส่งผลให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกและมีส่วนร่วมทางวิชาการมากขึ้น ซึ่งสะท้อนโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้

สำหรับ SDG 11 ซึ่งเน้นเมืองและชุมชนที่ยั่งยืน โรงเรียนในฐานะสถาบันที่ตั้งอยู่ในชุมชนก็ต้องเผชิญกับภัยพิบัติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเช่นเดียวกับชุมชนรอบข้าง การมีระบบการจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน เช่น แผนการอพยพ การใช้โรงเรียนเป็นศูนย์พักพิงในยามเกิดน้ำท่วม หรือการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่ทนทานต่อแผ่นดินไหวและพายุ จึงสะท้อนถึงบทบาทของโรงเรียนในการเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาชุมชนที่ปลอดภัยและยั่งยืน รายงานของ UNICEF Thailand (2024) ได้แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนหลายแห่งในประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางธรรมชาติ มีความจำเป็นต้องพัฒนาระบบการจัดการความปลอดภัยเพื่อรองรับสถานการณ์เหล่านี้และลดผลกระทบต่อการเรียนรู้ของนักเรียน

สุดท้าย ความปลอดภัยในโรงเรียนยังสัมพันธ์กับ SDG 16 สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง ในบริบทโรงเรียนมิได้หมายถึงการรับรู้อุบัติเหตุเท่านั้น แต่รวมถึงการลดความรุนแรง การกลั่นแกล้ง และการเลือกปฏิบัติในทุกมิติ แนวทางของ UNICEF (2021) เน้นการมี ช่องทางรายงานเหตุที่ปลอดภัย การตอบสนองที่ทันท่วงที และมาตรการวินัยที่เป็นธรรม ควบคู่การเสริมทักษะสังคม-อารมณ์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการลดเหตุซ้ำและสร้างความไว้วางใจต่อสถาบันการศึกษาอย่างยั่งยืน

กล่าวได้ว่าการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นส่วนสำคัญของการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง โรงเรียนที่ปลอดภัยมิได้เป็นเพียงที่พำนักเรียนของเด็ก แต่ยังเป็นรากฐานของการสร้างสุขภาพที่ดี การศึกษาที่มีคุณภาพ ชุมชนที่ยั่งยืน และสังคมที่สันติ

ข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติ

เพื่อให้การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษามีความยั่งยืน จำเป็นต้องมีทั้งกลยุทธ์เชิงนโยบายและแนวทางเชิงปฏิบัติที่ชัดเจน ในระดับนโยบาย ควรกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยสถานศึกษาแห่งชาติที่มีเกณฑ์ชี้วัดขั้นต่ำ (Minimum Standards) ครอบคลุม 4 กลุ่มภัย พร้อมกลไกงบประมาณและการประเมินภายนอกอย่างสม่ำเสมอ ส่วนในระดับสถานศึกษา ให้ใช้ “กรอบปฏิบัติ” ที่ระบุผู้รับผิดชอบและตัวชี้วัดที่สอดคล้อง SDGs เพื่อให้ติดตามความก้าวหน้าได้ต่อเนื่อง มาตรฐานดังกล่าวควรมีเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจนและใช้ได้จริงในทุกโรงเรียน เพื่อให้การบริหารจัดการความปลอดภัยไม่เป็นเพียงแนวทางทั่วไป แต่เป็นภารกิจที่สามารถตรวจสอบและติดตามผลได้ นอกจากนี้การบูรณาการเรื่องความปลอดภัยเข้าไปในยุทธศาสตร์การศึกษาของชาติและแผนพัฒนาประเทศก็เป็นสิ่งจำเป็น เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการศึกษา สุขภาพ ความมั่นคงของชุมชน และสันติภาพในระดับสังคม

ในระดับปฏิบัติ โรงเรียนควรใช้เครื่องมือให้ครบถ้วน ได้แก่ ทะเบียนความเสี่ยง (Risk Register), แบบฟอร์มรายงานเหตุไม่พึงประสงค์, ช่องทางรายงานลับ, ตารางซ้อมอพยพประจำภาคเรียน และปฏิทินทบทวน PDCA พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบรายตัวชี้วัด ทั้งหมดนี้จะช่วยให้มาตรการความปลอดภัยดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบได้จริง มีความรอบด้านและได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายภายนอก การเสริมสร้างบทบาทของสภานักเรียนในการเป็นแกนกลางด้านความปลอดภัยก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมและกลายเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต นอกจากการมีส่วนร่วมแล้ว การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับท้องถิ่นและระดับชาติก็มีความจำเป็น เช่น การร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การทำงานร่วมกับโรงพยาบาลเพื่อดูแลสุขภาพนักเรียน หรือการประสานงานกับหน่วยงานด้านเทคโนโลยีเพื่อป้องกันภัยไซเบอร์ แนวทางเหล่านี้ช่วยให้โรงเรียน

สามารถใช้ทรัพยากรและความเชี่ยวชาญจากภายนอกมาสนับสนุนการจัดการความปลอดภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างระบบการประเมินและรายงานผลที่ต่อเนื่องก็เป็นอีกหนึ่งมาตรการสำคัญ โรงเรียนควรมีการจัดทำรายงานสถานการณ์ความปลอดภัยประจำปีและใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงมาตรการ เช่น การเก็บสถิติอุบัติเหตุในโรงเรียน การรายงานปัญหาการกลั่นแกล้ง และการตรวจสอบมาตรการด้านสุขอนามัย ผลการประเมินเหล่านี้ควรถูกนำไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุงนโยบายในระดับสูงต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ UNESCO (2017) ที่เน้นการประเมินผลเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการความปลอดภัยและกรอบการรายงานความก้าวหน้าตาม SDGs (United Nations, 2015)

กล่าวโดยสรุป การสร้างโรงเรียนปลอดภัยที่แท้จริงต้องอาศัยการบูรณาการทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ ต้องมีมาตรฐานที่ชัดเจน การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและระบบการประเมินที่ต่อเนื่อง หากทุกองค์ประกอบดำเนินการไปพร้อมกัน โรงเรียนไทยก็จะสามารถเป็นพื้นที่ที่ปลอดภัยสำหรับการเรียนรู้และสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างแท้จริง

ในการผลักดันข้อเสนอเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติ โรงเรียนควรมีเครื่องมือที่ใช้กำหนดทิศทางและประเมินผลการบริหารจัดการความปลอดภัยอย่างชัดเจน ตารางต่อไปนี้นำหน้าที่เป็นกรอบสรุปแสดงกลุ่มภัย ตัวอย่างสถานการณ์ มาตรการ “3 ป” การเชื่อมโยง SDGs หน่วยงานผู้รับผิดชอบ และตัวชี้วัด (KPI) ระดับสถานศึกษา ซึ่งสามารถนำไปใช้วางแผนและติดตามผลได้จริง

ตารางที่ 1 กลุ่มภัยในสถานศึกษา ตัวอย่างสถานการณ์ มาตรการ 3 ป และการเชื่อมโยงกับ SDGs

กลุ่มภัย	ตัวอย่างสถานการณ์	มาตรการ 3 ป	SDGs	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ	KPI
กายภาพ	อาคารชำรุด, ไฟไหม้, อุบัติเหตุหน้าโรงเรียน, น้ำท่วม	ป้องกัน: ตรวจสอบอาคาร/ไฟฟ้า, ซ่อมอพยพ ปลูกฝัง: ปฐมพยาบาล/เอาตัวรอด ปราบปราม: ภัย-ซ่อมแซม-แจ้งเหตุ	SDG11	ผอ., คกก. ความปลอดภัย, อปท., ปภ., ตร.จราจร	ร้อยละนักเรียนผ่านซ่อมอพยพ/ภาคเรียน; เวลาตอบสนองเหตุ (นาที)
สังคม-พฤติกรรม	กลั่นแกล้ง, ความรุนแรง, ยาเสพติด, คุกคามทางเพศ	ป้องกัน: ระบบดูแลช่วยเหลือ ปลูกฝัง: คุณธรรม/เพศศึกษา/SEL ปราบปราม: ช่องทางรายงานลับ-มาตรการวินัย-กฎหมาย	SDG3, SDG16	งานกิจการนักเรียน, ครูแนะแนว, พม., ตำรวจ, ผู้ปกครอง	จำนวนเหตุความรุนแรง/ภาคเรียน; ร้อยละเคสได้รับการช่วยเหลือภายใน 7 วัน

กลุ่มภัย	ตัวอย่าง สถานการณ์	มาตรการ 3 ปี	SDGs	หน่วยงาน ผู้รับผิดชอบ	KPI
สุขภาพ- โรค ระบาด	โควิด-19, สุขอนามัย อาหาร-น้ำ, สุขภาพจิต	ป้องกัน: คัดกรอง/สุขาภิบาล ปลูกฝัง: สุขศึกษา- โภชนาการ-สุขภาพจิต ปราบปราม: กักกัน/ส่งต่อ รักษา	SDG3	ครุอนามัย, รพ.สต., รพ.คู่ เครือข่าย, สพฐ.	ร้อยละผล ตรวจ สุขาภิบาลผ่าน เกณฑ์; อัตรา ขาดเรียนจาก เจ็บป่วย
ดิจิทัล-ไซ เบอร์	Cyberbullying, รั่วไหลข้อมูล, ล่อลวงออนไลน์	ป้องกัน: นโยบายคุ้มครอง ข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) และระบบกรองเว็บไซต์ ปลูกฝัง: Digital Literacy ปราบปราม: แจ้งแพลตฟอร์ม ตำรวจไซเบอร์	SDG4, SDG16	ครูกลุ่ม เทคโนโลยี, งาน IT, สำนักงาน พัฒนา ธุรกรรมทาง อิเล็กทรอนิกส์ (ให้ คำปรึกษา), ผู้ปกครอง	ร้อยละนักเรียน ผ่านหลักสูตร DL; จำนวน เหตุ ไซเบอร์/ ภาคเรียน

ที่มา: ปรับปรุงจาก กระทรวงศึกษาธิการ (2564); UNESCO (2017); UNICEF (2021); UNICEF Thailand (2024); World Health Organization (2022); สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (2565)

สรุป

“ความปลอดภัยในสถานศึกษา” เป็นเงื่อนไขเชิงโครงสร้างของคุณภาพการศึกษา มีชิ้นงานเฉพาะกิจหรือภารกิจของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่เป็นระบบบูรณาการที่ต้องดำเนินไปพร้อมกันในสี่มิติหลัก ได้แก่ กายภาพ สังคม-พฤติกรรม สุขภาพ และดิจิทัล โดยตั้งอยู่บนกรอบ Comprehensive School Safety Framework (CSSF) ผสานมาตรการ “3 ปี” ของกระทรวงศึกษาธิการ คือ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม และเชื่อมผลลัพธ์เข้ากับตัวชี้วัดของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) อย่างเป็นรูปธรรม บทความนี้เสนอ “กรอบปฏิบัติการ” สำหรับโรงเรียนไทยเพื่อทำให้ความปลอดภัยกลายเป็นงานประจำที่ตรวจสอบได้จริง โดยจัดวางสี่กลุ่มภัยให้สัมพันธ์กับมาตรการ 3 ปี แบบชัดเจน พร้อมระบุผู้รับผิดชอบและตัวชี้วัดระดับสถานศึกษา เพื่อแปลงแนวคิดเชิงนโยบายสู่การปฏิบัติในชีวิตประจำวันของโรงเรียน ควบคู่กับชุดเครื่องมือขั้นต่ำที่จำเป็นต่อการดำเนินงาน ได้แก่ ทะเบียนความเสี่ยง แบบฟอร์มรายงานเหตุ ช่องทางรายงานลับ ตารางข้อมูลอพยพประจำภาคเรียน และการทบทวนตามวงจร PDCA ซึ่งช่วยปิดช่องว่างระหว่าง “การมีแผน” กับ “การลงมือทำได้จริง” การตัดสินใจด้านความปลอดภัยถูกยกระดับจากการพึ่งพาความรู้สึกไปสู่การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยอาศัยข้อมูลสำรวจด้านพฤติกรรมสุขภาพนักเรียนเพื่อกำหนดค่าอ้างอิง ติดตามแนวโน้ม และปรับมาตรการอย่างต่อเนื่องภายใต้หลักคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (PDPA) ขณะเดียวกัน การสร้าง

“วัฒนธรรมความปลอดภัย” ทำหน้าที่เป็นกลไกเปลี่ยนพฤติกรรมทั้งระบบ ผ่านการจับคู่มาตรการ เชิงวินัย ที่เป็นธรรมกับการพัฒนาทักษะสังคมและอารมณ์ และการมีช่องทางรายงานเหตุที่ปลอดภัย เพื่อลดเหตุซ้ำ และเพิ่มความไว้วางใจต่อสถาบันการศึกษา การเชื่อมโยงกับ SDGs ในกรอบนี้มีใช้เพียงการอ้างอิงเชิงหลักการ แต่กำหนดผลลัพธ์ที่ตรวจสอบได้ เช่น การลดอัตราขาดเรียนจากการเจ็บป่วย การยกระดับมาตรฐานสุขาภิบาล ของโรงเรียน การมีแผนและความพร้อมรับภัยพิบัติในฐานะส่วนหนึ่งของชุมชน และการลดเหตุความรุนแรง หรือการกลั่นแกล้งผ่านระบบรายงานและการตอบสนองที่ทันท่วงที ทำให้โรงเรียนสามารถรายงาน ความก้าวหน้าต่อหน่วยงานกำกับและสังคมได้อย่างโปร่งใสและเทียบเคียงกันได้ กรอบปฏิบัติการดังกล่าวทำให้สถานศึกษาสามารถรับมือภัยรูปแบบใหม่ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีใช้เพียงการแก้ปัญหาเฉพาะเหตุ การบูรณาการมาตรการความปลอดภัยกับ SDGs ทำให้ความปลอดภัยแปลงเป็นผลลัพธ์เชิงคุณภาพที่ยกระดับ ทั้งคุณภาพการศึกษาและคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ขณะเดียวกัน การกำหนดบทบาทร่วมของผู้บริหาร ครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ภายใต้วัฒนธรรมความปลอดภัยเดียวกัน คือเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้โรงเรียน ปลอดภัยและยั่งยืนเกิดขึ้นได้จริงในทางปฏิบัติ

ดังนั้น “ความปลอดภัยในโรงเรียน” จึงต้องเปลี่ยนจากงานเชิงโครงการเป็นระบบปฏิบัติการประจำ ของโรงเรียนที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจน เครื่องมือครบ เส้นทางข้อมูลรองรับ และตัวชี้วัดเชื่อมตรงสู่ SDGs ทำให้ ทุกภาคส่วนทำงานบนภาพเดียวกัน ลดความซ้ำซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพ และยกระดับความยั่งยืนของผลลัพธ์ ด้านสุขภาวะ คุณภาพการเรียนรู้ เมืองและชุมชนที่ปลอดภัย ตลอดจนสันติภาพในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *คู่มือความปลอดภัยสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). *รายงานผลการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน/ อนามัยโรงเรียน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2565). *รายงานสถานการณ์ภัยคุกคามไซเบอร์ประเทศไทย 2565*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. สืบค้น 30 สิงหาคม 2568, จาก <https://www.etda.or.th>
- Livingstone, S., Stoilova, M., & Nandagiri, R. (2017). *Children's data and privacy online: Growing up in a digital age*. London: London School of Economics and Political Science. สืบค้น 30 สิงหาคม 2025, จาก <https://www.lse.ac.uk/media-and-communications/research/research-projects/childrens-data-and-privacy-online>
- UNESCO. (2017). *Comprehensive School Safety Framework*. Paris: UNESCO. สืบค้น 30 สิงหาคม 2025, จาก <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000247563>
- UNICEF. (2021). *Ending violence in schools: An agenda for action*. New York: UNICEF. สืบค้น 30 สิงหาคม 2025, จาก <https://www.unicef.org/documents/ending-violence-schools>
- UNICEF Thailand. (2024). *Thailand climate impacts on education – Situation overview*. Bangkok: UNICEF Thailand. สืบค้น 30 สิงหาคม 2025, จาก <https://clearinghouse.unicef.org/sites/ch/files/ch/teams-PD-Education-KAP-thailand.pdf>

United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. New York: United Nations. สืบค้น 30 สิงหาคม 2025, จาก <https://sdgs.un.org/2030agenda>

World Health Organization. (2022). *Mental health and COVID-19: Early evidence of the pandemic's impact*. Geneva: World Health Organization. สืบค้น 30 สิงหาคม 2025, จาก https://www.who.int/publications/i/item/WHO-2019-nCoV-Sci_Brief-Mental_health-2022.1